

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 37 (1580) 1987 m. rugsėjo 16 d.

Meibourne

XXXII M E T A I

Lietuvių tauta naujų įvykių šviesoje

Protestai Pabaltijo sostinėse parodė pasauliui lietuvių, latvių ir estų neišvengiamą faktą: gražinkite Laisvę!

Dar niekad Sovietų Sąjungos istorijoje nebuvo atsitikę, kad trijų respublikų grupės viešuose protestuose reikalautų paskelbti spaudoje slapto Stalino - Hitlerio pakto turinį, leisti laisvai pabaltiečiams apsispręsti ir net pastatyti paminklą pačios Maskvos genocido aukoms.

Panašūs laisvės reikalavimai Vengrijoje ir Čekoslovakijoje pasibaigė rusų tankų atsiuntimu. Lenkijoje minios reikalavo nepriklausomų profesinių sąjungų, bet prieš rusus nebuvo išdrįsta prasitarti. Net ir ant Katyno aukų paminklo Varšuvoje, lenkai priversti yra užrašę "nacių teroro aukoms", nors kiekvienas gerai žino, kad tai buvo Maskvos darbas, ne vokiečių.

Tokie protestai Pabaltijo sostinėse aiškiai parodė Maskvai ir pasauliui, kad lietuviai, latviai ir estai, nežiūrint ilgos okupacijos, rusinimo ir izoliavimo nuo likusio pasaulio, negalvoja priimti dabartinės vergovės kaip neišvengiamo fakto ir reikalauja laisvės grąžinimo. Maskvos propagandai tai baus smūgis, nes rusai visad slėpė jų sąmokslą su Hitleriu prieš Lenkiją ir Pabaltijo valstybes. O dabar tas paktas buvo paminėtas viso pasaulio spaudoje, tuo įrodant be jokių abejonių, kad mūsų kra-

Rašo Dr. J. Kunca

to okupacija buvo dviejų diktatorių sąmokslas prieš Rytų Europą auka.

Minėti protestai parodė pačiai lietuvių tautai, kad jau atėjo laikas nustoti bijoti sakyti tiesą apie Lietuvos okupaciją ir genocidą, ir kartu apie mūsų tautos teisę vėl būti laisva. Tai yra pirmas baimės ledo pralaužimas, po kurio turėtų sekti didesnė laisvė vedanti į nepriklausomybę.

Paskutiniai įvykiai Pabaltijoje bus išblaškę ir dalies išėivijos abejonę apie Lietuvos išsilaisvinimo galimybę. Patys okupuotos Lietuvos ir kitų Pabaltijo respublikų drašuoliai bus sugėdinę tuos iš mūsų, kurie bijo net Vakaruose kalbėti apie mūsų krašto laisvę, kurie vengia pasakoti ką jie yra matę okupuotoje Lietuvoje ten nuvažiavę.

Tokie pozityvūs ir kartu netikėti pasikeitimai mūsų pavergtoje Tėvynėje buvo įmanomi dėl naujos "glasnost" politikos, kurią Gorbačiovas mėgina įvesti dėl ekonominių ir strateginių sumetimų. Rusijos industrija ir žemės ūkis neveikia kaip reikia. Tai sako pats

Kremliaus vadas. Kraštas nepagamina pakankamai maisto ir valdžia turi išleisti 80 bilijonų dolerių žemės ūkio produktų subsidijom ir dar importuoti grūdus iš kapitalistinių kraštų. Išskurdę 70 metų, kai kas sakytų, sovietai gali ir toliau pernešti šituos trūkumus. Tik čia prisideda kitas krašto saugumo klausimas: Rusija negali leisti, kad ją pralenktų 4 kartus didesnė Kinija.

Taigi, dar prieš Gorbačiovą buvo aišku, kad Rusija bus priversta griebtis panašių reformų kaip Kinija, ne tiek dėl Maskvos rūpesčio pakelti gyvenimo lygį, kiek dėl pavojaus prarasti imperiją geltoniems kinams.

Reformos Rusijoje yra labai paviršutiniškos dėl nomenklatūros nepasitikėjimo ir baimės prarasti kontrolę ir svetimas žemes. Vis tik yra ar bus greit leidžiama grupėm laukų darbininkų nuomoti žemę iš kolchozų, ją dirbti su teise parduoti derliaus perteklių laisvoje rinkoje. Miestų gyventojai galės nuomoti net apleistus vienkiemius ir dirbti žemę panašiom sąlygom. O gal ir šeimoms bus leista nuomoti žemę panašiu būdu.

Reformos skamba neblogai. Tik, kol sovietų žmonės netaps vėl jų

(Nukelta į 5 puslapį)

LIETUVIAI PASAULYJE

— Vyskupas Paulius Baltakis dalyvavo Čenstakavos Dievo Motinos šventės pamaldose Lenkijoje. Rugsėjo 26 d. Jasna Gora Dievo Motinos šventės proga Čenstakave įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant trim šimtam tūkstančių maldininkų. Šv. Mišias aukėjo Krokuvos kardinolas Macharski drauge su mūsų vyskupu Baltakiu ir Vatikano Vyskupų konferencijos sekretoriumi arkiv. Lucas Moreira. Mišių metu vysk. Baltakis lietuvių kalba pasakė pamokslą, kuris, kaip praneša agentūros, tikinčiųjų buvo priimtas ilgais plojimais. Po Mišių vysk. Baltakis prie Čenstakavos Dievo Motinos paveiklo pakabino Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus medalį. Vysk. Baltakis šiuo metu lanko Lenkijoje gyvenančius lietuvius.

— "Pabaltijo šauksmas", tokiu pavadinimu Pabaltiečių sąjunga Venecueloje atspausdino 400 puslapių leidinį, kuriame surinkti 3 metų laikotarpyje nuo 1983 iki 1986 m. imtinai Venecuelos pagrindiniuose dienraščiuose pasirodę straipsniai apie Lietuvą, Latviją ir Estiją. Daugiausiai Venecuelos spaudoje straipsniai liečia išimtinai Lietuvą, Lietuvos Bažnyčios persekiojimus, sąžinės belaisvius. Ypač daug rašoma apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką.

— Vakarų pagrindinės spaudos agentūros Reuter, Associated Press, Agencie France Presse, Agencia Giornalistica Italiana, ANSA, plačiai pateikė spaudai žinių apie Vilniuje, Rygoje ir Taline suruoštas demonstracijas, minint 1939 m. rugsėjo 23 d. slaptą vokiečių - sovietų sandorį. Šios agentūros pabrėžia, kad didžioji dauguma Vakarų demokratiškos valstybių nepripažįsta sovietinės valdžios Pabaltijo valstybėse. Šias demonstracijas plačiai paminėjo ir Vatikano radijas įvairiomis pasaulio kalbomis. Neatsiliko ir sovietinė spauda niekindama ir mažindama demonstrantų skaičių, išsigandusi tokio plataus demonstracijų atskambio pasaulinėje spaudoje.

— Tarptautinė žmogaus teisių organizacija vokiškai kalbančiuose kraštuose: Austrijos Vienoje, Vokietijos Frankfurte prie Maino ir Šveicarijos Daellikon miestuose atspausdino petičiją su Viktoro Petkaus nuotrauka ir atsišaukia jį GELBĖTI! Pateikia kondensuotų žinių apie Viktorą Petkų, gimusį 1929 m. lietuvių istoriką, kuris jau nuo 23 metų amžiaus yra sovietų persekiojamas, 1978 m. pakaltintas Helsinkio lietuvių grupės steigimu, nubaustas 10 metų į koncentracijos lagerį ir 5 metus Sibiro tremties. Petičija adresuojama sovietų komunistų partijos generaliniam sekretoriui Gorbačioviui.

— Čikagoje Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas šiame metais išleis tris knygas: Balio Sruogos versta dramą "Apsiaustalas", Antano Gustaičio humoristinių eilėraščių rinkinį ir Henriko Nagio versta "Sakmę apie korneto Kristupo Rilkes meilę ir mirtį". Algimanto Mackaus fondas jau yra išleidęs iš viso 56 knygas.

— Vakarų Vokietijoje Koblenz mieste leidžiamas "Stimme Schweigenden" - Tylinčiųjų Balsas - per porą puslapių birželio laidoje pateikia straipsnį: "Lietuva - penkios lietuvaits Sibire" ir pristato su nuotrauka jų maldyną "Marija, gelbėk mus", kaip šimtų tūkstančių lietuvių Sibiro tremtinių tikėjimo liudijimą ir jų maldomis šiandieną Lietuvoje kyla religinis ir tautinis atgimimas.

Dailininkas kun. Pijus Brazauskas dabar sukūrė spalvotą Lietuvos krikšto jubiliejaus paveikslą. Centre Lietuvą krikštija dominikonas ir pranciškonas. Kairėje: Lietuvos karalius Mindaugas - pirmasis su būriu savo šalininkų priėmęs krikštą 1251 m. Šalia karalius Jogaila, pakrikštytas 1386 ir Vytautas Didysis pakrikštytas 1383 m. Jų pastangomis 1387 m. įvyko katalikiškos Lietuvos gimimas. Dešinėje: šv. Kazimieras (1458-1484) - Lietuvos Globėjas. Vilniaus arkivyskupas Jurgis Matulaitis (1871-1927), kurį šiame birželio 28 d. Popiežius Jonas Paulius II paskelbė Palaimintuoju, sekantis laipsnis į šventuosius.

Lietuvos kurortai rusinimo tarnyboje

JUOS KASMET UZPLUSTA SIMTAI TŪKSTANČIŲ RUSŲ

"Pas mus daug kas pasikeitė. Pasikeitė ir Palangos vasarotojai. Vis rečiau čia sutiksi mūsiškius. Dabar čia vis daugiau ilsisi ordi- nuotų karo veteranų. Jų poilsio knygtės pažymėtos raudona juos- ta ir todėl jie visur ir visada eina be eilės. Jų krūtinės nusagstytos ordiniais, medaliais. Jie su dideliu malonumu žiūri rodomus filmus apie Stalingrado, Kursko, Lenin- grado ir kitus mūšius, stebi Ber- lino ir kitų Europos kraštų sosti- nių užėmimą, dalijasi praeities iš- pūdžiais. Ir mūsų jaunąją kartą prie tokių filmų traukia - stengia- si ugdyti politiškai patriotine in- ternacionališka dvasia".

Šitaip laiške iš okup. Lietuvos rašo vienas mūsų tautietis, okupa- cijos metais išėjęs "akademijas" Vorkutoje ir kitur Sibire. Per kaž- kokią "klaidą" ar tiksliau protek- ciją, gavęs kelialapį į Palangą. Jo žodžiais: "Esu, kaip žinai, nepasi- turintis, tikras proletaras ir jei- gu būtų nauji trėmimai, manęs greičiausiai neliešiu: turiu kamba- rį, bet ne nuosavą, esu pavalgęs dukters dėka, o apsirengti pade- da brolis Australijoje..."

Nors mano kojos smarkiai pa- liestos reumato ir nenori manęs klausyti, bet administracija, ypač kai būna lietaus (o šią vasarą daug lijo), varo mus į šokius, į paskai- tas. Džiaugiuosi, kad pramokau rusiškai, kitaip tų paskaitų nesu- prasčiau. Šiaip taip susikalbu su čia vasarojančiais gausiais "bro- liukais" - sesutėmis". Sugyvename beveik draugiškai - ką veiksi ne- sugyvenęs..."

Kad šis buvęs "buržuazinis na- cionalistas" rašo tiesą, patvirtina savo rašinyje Juozas Paleckis, pa- skelbta vilniškės "Tiesos" 1987. VIII. 13. Str. antraštė - "Inte- nacionalizmas mūsų gyvenime". Ant rinė antraštė - "Tarybų Lietuvos kurortuose ilsisi tūkstančiai žmo- nių iš brolišku respublikų". Vadi- nasi, abudu liudijimai sutampa.

Vasarotojai normaliomis sąlygo- mis gera dovana kraštui. Yra kraš- tų, kuriems turizmas atneša daug pajamų. Taip Šveicarijos, Austri- jos, Italijos, Ispanijos, Jugoslavi- jos pajamos iš turizmo yra labai stambios tų kraštų metiniame biu- džete. Turizmas suteikia ir dau- gybę darbo šaltinių. Bet okup. Lietuvoje yra kitaip. Čia gausūs turistai iš "brolišku respublikų" niokoja vargšę Palangą ir kitus Lietuvos kurortus, miestus, mies- telius.

Ilga ir plati Rusija savo nuosa- vų kurortų labai mažai turi. Tai

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

Ukrainos Krymas, Jalta. Bet ir čia pajūrys siauras, o grožiu negalės prilygti Palangai ar Latvijos Jur- malai. Taigi rusai ir plūsta į Pa- baltijo kurortus. Jų dauguma ne- pasižymi nei kultūringu elgesiu, nei švara, tvarka, ramybės jaus- mo pajutimu. Mūsų jau minėto "buržuazinio nacionalisto" prane- šimu, jie esą labai "ėdrūs", tuojau išperka geriausius produktus - mė- są, dešrą, sviestą, sūrius, vaisius, uogas, aprangos dalykus, avalynę ir kitas gėrybes. Praktiškai lyg i- nusiaubia vasarvietę. Palangos gy- ventojai atsikvepia, kai baigiasi kurortinis sezonas ir kai vasaroto- jų iš "brolišku respublikų" masė apleidžia mūsų pajūrį. Tik tada yra galimybė apsivalyti, apsišva- rinti, susitvarkyti. Bet grįžkime prie mūsų rašinio pradžioje minė- tų Juozo Paleckio minčių.

Jis rašo, kad per metus Palango- je apsilanko daugiau kaip 600.000 žmonių. Net 80% kurortinių turis- tinių bazių poilsiautojų esą "iš ki- tų respublikų". Nemaža jų lankosi Lietuvoje pirmą kartą. Toliau J. Paleckis rašo: "Žmonėms kurorte svarbus ne tik grynas oras, saulė ir vanduo, jų poilsis daug priklaus- so nuo kultūrinių renginių turi- nio, aptarnavimo parduotuvėse, visuomeninio matinimo, ir buities įmonėse, gyvenimo sąlygų, dauge- lio kitų veiksnių. Tam ir daugiau dėmesio skiria kultūrinio švietimo įstaigos. Sanatorijų ir poilsio na- mų, kurortų viešose bibliotekose atsirado daugiau knygų rusų ir kitų brolišku respublikų kalbomis. Padaugėjo informacinės literatū- ros apie Tarybų Lietuvą. Šia kryp- timi ypač pavyzdinčiai dirba Lino poilsio namų biblioteka, apie ku- rios darbą šiltai atsiliepia poilsiau- jantys įvairių tautybių žmonės iš kitų respublikų".

Toliau jis giria Palangos, Drus- kininkų ir Birštono "Žinijos" or- ganizacijas, kurios, jo žodžiais, "Šiemet parengė paskaitų temati- ką partijos nacionalinės politikos nacionalinių santykių problemų klausimais". Birštono gyventojam 'Spalio' ir 'Vermės' sanatorijose skaitomi du paskaitų ciklai inter- nacionaline tematika, sudaryta še- šių lektorių grupė, įsteigtas kino

lektoriumas. Daugiau paskaitų į- vairiais tarpnacionalinio bendra- vimo kultūros klausimais skaito kurortų partiniai ir tarybiniai dar- buotojai". Palangoje esąs įsteigtas net "Liaudies universiteto tau- tų draugystės fakultetas". Panaši rusiškų paskaitų tvarka esanti ir Druskininkų, Jūrmalos, Svetla- gorsko, Neringos ir Kaliningrado srities vasarvietėse.

Bet to dar negana. J. Paleckis džiaugiasi, kad į "tarpnacionali- ni" bendravimą įjungtos kurortuo- se esančios mokyklos, o "Birštono vidurinėje mokykloje įsteigtas mu- ziejus, kuriame plačiai atsispindi draugystė su įvairių tautybių vai- kais".

Visos šios ir kitos priemonės, kaip teigia J. Paleckis, padedan- čios stiprinti "internacionalizmą, stiprinančios rusifikaciją", jo žo- džiais, "Rusų kalbos vartojimą į- vairiose gyvenimo srityse". Toliau dar prideda, kad "pernai mūsų ku- rortuose dar pasitaikė dvikalbys- tės pažeidimų", kitaip tariant, dar buvo poilsiautojų bei mokinių, ne- kalbančių ar nenorinčių kalbėti ru- siškai. Autorius apgalestauja, kad dar pasitaiką "nacionalistinių prie- tarų", kurie nesą atsitiktiniai rei- škiniai. Esą ir "religinių prietarų", kurie, lygiai kaip ir nacionalisti- nės nuotaikos, atskirai egzistuoti negali. Str. pabaigoje autorius iš- bara "atsakingus darbuotojus" ir siūlo sugriežtinti kovą prieš na- cionalistiškai religines apraiškas.

O kas gi tas Juozas Paleckis? Po jo pavarde toks titulas: Lietu- vos komunistų partijos centro ko- miteto propagandos ir agitacijos skyriaus lektorius, istorijos moks- lų kandidatas. Iš tiesų jam labiau tiktų "maskolbernio" vardas. Mat sovietiniai rusai, norėdami nutau- tinti ne rusų tautybės gyventojus, kurie sudaro beveik pusę visų im- perijos žmonių, rusinimo darbui naudoja ir jiems atsidavusius lie- tuvius. Bet pavergtos tautos ne- nori tapti rusais, visomis išgalė- mis stengiasi išlaikyti savo iden- titetą, o kitos, kaip žydai ar vo- kiečiai, visomis išgalėmis stengia- si iš Rusijos išemigruoti.

Vokiečių spauda pranešė, esą būsianti didesnė galimybė iške- liauti iš Rusijos vokiečiams. Viena Rusijos vokiečių šitaip pareiškusi: "Aš 40 metų meldžiausi, kad man Dievas leistų išvažiuoti iš Rusijos. Ir štai Viešpats išklausė mane - atsiuntė M. Gorbačiovą, kuris da- vė man leidimą išvažiuoti iš Ru- sijos".

Krikščioniškai pasaulėžiūrai nėra vietos sovietinėje spaudoje, - rašo Austrijos katalikų agentūra Kathpress. Gorbačiovo atvirumo politika nepaliečia religijos, kuri ir toliau yra laikoma neigiamu reiškiniu. Ypač smerkiamas parti- jos narių religingumas. Paskutiniu metu sovietinėje spaudoje vis daž- niau girdimi raginimai sustiprinti ateistinę kovą su religine pasaulė- žiūra.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

įvykiai

● **Canberra.** Užsienio reikalų ministeris Mr. Hayden pareiškė griežtą protestą Izraeliui, kai rug- sėjo 5 d. bombonešiais bombardavo palestiniečių stovyklą pietų Li- bane prie Sidono miesto. Nuo Iz- raelio raketų žuvo 40 žmonių, su- žeistų virš 70. Iš griuvėsių nešant sužeistuosius, Izraelio bombonešių antra banga vėl pasėjo bombų, žmonių kūnų dalys išdraskyti po bananų laukus.

● **Australų** spaudos vyraujan- ti tema - Australian Card - priva- lomas vidaus pasas, į kurio pa- reiškimą turės būti pateiktos ži- nios kur laikomi asmens pinigai, investavimai. Jei Parlamentas pri- ims tą įstatymą ir Senatas patvir- tins, tai be tos Card pilietis bus išjungtas iš bendruomenės gyven- mo, nes be jos darbdavys negalės priimti darbininką ar tarnautoją ir priėmęs būtų nubaustas \$ 20.000. Be tos Card niekas negalės nei pirkti, nei parduoti savo nuosavo namo, žemės sklypo, net ir ligo- ninė negalės be jos išleisti asmens, be jos negausi jokios pensijos, nei iš Medicare jokio apmokėjimo, ne- pateksi į universitetą. Tai yra so- cializmas, kuris nori pažaboti visus Australijos piliečius. "Australian Card Act" parlamento komisijos išleista knyga kainuoja \$ 16,95, ji brangi, kad paprastas balsuotojas jos negalėtų įsigyti ir sužinoti kas slepiasi tame akte.

● **Australijos** teatruose pradė- tas rodyti labai geras religinis fil- mas THERESE - Kūdikėlio Jėzaus šv. Teresė, vienuolė karmelitė, ku- ri mirė džiova 24 metų amžiaus 1897 m. Praslinkus 25 metams po jos mirties, 1925 m. buvo paskelb- ta šventąja. Šis filmas pernai lai- mėjo šešis prizus, apimant ir Ame- rican Academy Oscars, kaip tų metų geriausias filmas, geriausia direktija, geriausi artistai. Katali- kų klasifikacijoje filmas suaugu- siems.

● **Jeruzalė.** Teisme Amerikos medicinos tyrinėtoja Edna Robert- son įrodė, kad sionistų kaltinamas ukrainietis Demjanuk yra nekaltas, nes sovietai teismui pristatė netikrą ir jų pačių padirbtą doku- mentą, tačiau Izraelio teisėjai tą amerikietės įrodymą atmetė ir lai- kosi sovietų pristatytu dokumen- tu. Demjanuko sūnus amerikietis kritikuoja Izraelio teisėjus viena- šališkumu ir sako, kad prieš Dem- januko šeimą išėjo trys valdžios: JAV, Sovietai ir Izraelis, visos tos trys valdžios yra kontroliuojamos tos pačios jėgos, dabar tik stebuk- las galėtų tėvą išgelbėti iš sionis- tų nagų, - praneša "On Target" IX. 4.

● **Bonna.** Rytų Vokietijos ly- deris Erich Honecker, 75 m., so- vietų statytinis, rugsėjo 8 d. atvy- ko į Vakarų Vokietiją oficialiu vi- zitu, susitiko su Vakarų Vokietij- jos kancleriu Helmut Kohl. Vos atvykęs paskelbė, kad ant Vokietij- jos žemės daugiau niekados nebu- bus karų, nors tarp abiejų Vokie- tijos dalių tebėra pastatyta mir- ties zona ir gėdingas Berlyno mū- ras. Vokiečiai yra realistai, kol So- vietų Rusija egzistuos, tol nebus abiejų Vokietijos dalių susijungi- mo ir siekia geresnių ryšių.

● **Afrikos** Vienybės organiza- cijos iniciatyva Kongo sostinėje Brazzaville įvyko kongresas Afri- kos progreso klausimais, kuriame pirmą kartą dalyvavo mokslininkai iš visų Afrikos kraštų 400 as- menų. Tai mokslo žmonės iš Afri- kos įvairių kraštų akademijų, in- stitucijų atstovai, kurie gilinasi į Afrikos kontinento tautų pažangą.

T E V I Š K E S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIET. KATALIKU FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknyš. Korespondencijas straips- nius, skelbimus, prenumeratas siusti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų tu- rinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra

TEVIŠKES AIDAI

LANKOME BELAISVIUS

Okupantas bolševikas dar daug mūsų brolių tebelaiiko nutrėmęs į Sibiro katorgą priverčiamiesiems, sunkiems darbams, žiauriuose gamtos sąlygose. Kad tie mūsų broliai nešdami sunkų kančios kryžių nesijaustų mūsų užmiršti, parašykime visi jiems po laišką, dėkodami už jų auką, melddami stiprybės, vilties sulaukti Priskėlimo garbės! Čia patys žymiausiai:

Kun. Alfonsas Svarinskas - žymiausias Lietuvos kunigas, g. 1925, kunigu išventintas Sibire 1954 m., kur 16 metų išvargto katorgoje, 1983 m. vėl okupantų nubaustas dešimčiai metų į katorgą: 618263 Kuchino, Chusovskoy raj. Permskaya oblast, uchr. VS-389/36. USSR.

Kun. Sigitas Tamkevičius, irgi vienas žymiausių Lietuvos kunigų, g. 1938, kunigu išventintas 1962. Kartu su kun. A. Svarinsku įsteigė Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų komitetą, okupantų nuteistas dešimčiai metų į katorgą: Permskaya oblast, Chusovskoy raj., pošta Polovinka, uchr. VS-389/37, USSR.

Kun. Jonas Kastytis Matulionis, 50 m. amžiaus, kunigu išventintas slapta 1982. Už religinę veiklą nubaustas 1985 m. 3 metams į katorgą. Neseniai jis rašė: "Maldauju Dievą, kad leistų dar kartą pamatyti Tėvynę ir savuosius": UCHR Y G - 14-11-1. Čitinskaya oblast, Aginskoe raj. Novo Orlovsk, USSR.

Viktoras Petkus, g. 1921. Už ateitininkų veiklos atgaivinimą 1957 m. buvo nubaustas 5 metus kalėjimo, bausmė dar padidinta 10 metų Sibire, vargo baisioje Vorkutoje, Pečioroje. Už priklausymą Lietuvos Helsinkio grupei nubaustas 15 metų katorgos griežto režimo: 618801 Permskaya oblast, Chusovskop raj. uchr. VS-389/37, USSR.

Balys Gajauskas, g. 1926, elektrikas, 1948 m. nubaustas 25 m. katorgos Kazachstano, Mordovijos lageriuose, grįžęs po bausmės įsijungė į Lietuvos Helsinkio grupę, 1978 m. nubaustas 15 metų katorgos. Šiuo metu nutrenktas į Tolimuosius Rytus prie Pacifiko: Cha barovski Kraj, Chumikan, ulica Sovietskaya 4, Indeks 68 24 60, USSR.

Povilas Pečeliūnas g. 1922, dėstė literatūrą Vilniaus universitete. Už redagavimą "Vilniaus universiteto 400 m. jubiliejaus žurnalo "ALMA MATER", nubaustas 3 m. griežto režimo lagerin ir 5 m. tremties. Jo katorga: 62806 Tyumenskaya obl. Xanti - Mancyckiy nac. okrug, Berezovskii raj. Igrim, ul. Entuziastov 16, kv. 13, USSR.

Gintautas Iešmantas, g. 1930 m., žurnalistas, poetas. Nubaustas 6 m. į griežto režimo lagerį, 5 metus tremties. Jo žodžiais: "Už tai, kad troškome Lietuvai laisvės ir nesutikome tapti savo tautos išgatomis ir jos priešų vergais". Jo katorga: 169715 Komi ASSR, Vuktylsij raj. pos. Podcerje, ul. So-

KGB akcija prieš demonstracijos organizatorius

Rugsėjo 1 d. iš Lietuvos telefonu pranešta, kad rugpjūčio 28 d. vilnietė Nijolė Sadūnaitė, Robertas Grigas ir kun. Rokas Puzonas (iš Kauklių) buvo suimti ir išvežti į Baltarusijos miškus.

Robertui Grigui, 27-mečiui, šeštadienį, antrą valandą ryto buvo iškasta duobė viename Baltarusijos miške, kur jis buvo atvežtas saugumo lengva mašina. Ten jam buvo liepta sukalbėti paskutinę maldą, nes dabar būsiąs sušaudytas už demonstracijos organizavimą ir antisovietinę veiklą. Jo suėmimo metu, penktadienį, 11 val. naktį, Grigas buvo saugumiečių smarkiai sumuštas - jam išmušti keli dantys ir sumušti akiniai. Po grąšinimo jį sušaudyti, jį kelias valandas automobiliu vežiojo po nepažįstamas vietas. Kitą rytą, šeštadienį, rugpjūčio 29 d. jam pavyko iš stovinčio automobilio pabėgti. Jis susivokė esąs netoli Latvijos sienos, Joniško mieste, kur bažny-

čioje jis rado pirmą prieglobstį. Iš ten jis galėjo grįžti namo, kai pasirodė, kad jo pagrobėjai dingę. Šis įvykis, kurį lietuvių demokratine opozicija pavadino pažįstamu stalininiu metodu, panašus į lenko kunigo Popieluškos pagrobimo ir nužudymo aplinkybes.

Nijolė Sadūnaitė rugpjūčio 28 d. 17 v.v. taip pat buvo pagrobta ir išvežta į Baltarusijos miškus. Jos pagrobimas įvyko jai lengva mašina važiuojant iš Vilniaus į Kauną. Nijolei Sadūnaitėi buvo liepta persėsti į kitą automobilį, kuris buvo be numerio. Ji spėjo atpažinti du saugumiečius: Semjonovą (greičiausia slapyvardė), ir š.m. ba landžio 1 d. jos suėmimo dalyvavusį eilinį saugumietį. Nijolė buvo 30 valandų sulaikyta. Ji buvo tardoma sąryšyje su rugpjūčio 23 d. demonstracija Vilniuje. Tardymo metu jai buvo pasakyta, kad ji normaliai turėtų būti sušaudyta už demonstracijos organizavi-

mą. Pažymėtina, kad tardymas vyko ne KGB patalpose, bet automobilyje bevažinėjant po Lietuvą ir Baltarusiją.

Kun. Rokas Puzonas taip pat buvo pagrobta ir suimtas. Viename Baltarusijos miške jis buvo išstumtas iš automobilio ir vėliau pėsčiomis grįžo namo.

Visi trys yra laisvi, jų sveikatos stovis yra geras. Minėtieji spėja, kad jų pagrobimas, kuris visiškai nesiderina su oficialiai paskelbta demokratizacijos linija, buvo darytas dėl to, kadangi po Vilniaus demonstracijos tarp jų buvo telefonu pasikalbėta, kad reikėtų sekmadienį, rugpjūčio 30 d. nuvykti į Šiluvą. Atrodo, kad tuo pagrobimu norėta tuos tris asmenis izoliuoti nuo dalyvavimo Šiluvos eisenoje. Kiti šaltiniai iš Lietuvos pranešė, kad keliai į Šiluvą sekmadienį buvo kareivių užblokuoti, niekas negalėjo be specialaus leidimo patekti į Šiluvą. ELTA

Minėjome Tautos šventę Melbourne

Rugsėjo 6-tos sekmadienį šv. Jono bažnyčia buvo pilna lietuvių, organizacijos su vėliavomis, šauliai, skautai uniformuoti, Choras džiugino širdį gražiom patriotinėm giesmėm, dirigavo Birutė Prašmutaitė, vargonavo Zita Prašmutaitė. Skaitymus atliko V. Petrusėvičius ir V. Žemaitis, aukas atnešė Tautos Fondo Rėmėjų būrelis. Prelatas Pr. Vaseris turiningu pamokslu žadino Tėvynės meilę, kai su Kristum eina tautos gyventi, su Kristum eis visa Lietuva. Šv. Komunijos buvo išdalinta apie pusketvirto šimto.

Pietus Lietuvių namuose paruošė LKV Sąjungos Ramovė. Buvo renkamos aukos Bendruomenėi, Tautos Fondui. Vyko Tėviškės Aidų loterijos prizų traukimas.

Minėjimą pradėjo Bendruomenės pirmininkas inž. Kęstutis Lynikas. Scena papuošta Vytimi. Vėliavas įnešė Varpo sporto klubo krepšinio komanda. Pirmininkas pasveikino šventės dalyvius, kurių buvo pilna salė, pilnas balkonas. Invokacijai pakvietė prelatą Praną Vaserį. Programos pranešėja jaunoji Brigita Karazijienė su šypsena, visuomet puošniais tautiniais rūbais. Paskaitą pateikė Bendruomenės vicepirm. Dr. Jonas Kunca. Jo mintys buvo labai aktualios iš paskutinių žinių kaip Pabaltijo valstybių sostinėse rugpjūčio 23 d. vyko demonstracijos, jų reikšmė, jų pasėkos. Prelegentas ramiu balsu mokėjo prabilti visiems į širdį. Bendruomenės pirmininkas inž. K. Lynikas pasveikino mūsų Varpo sporto klubo krepšinio komandą, kuri laimėjo Viktorijos III diviziono čempionatą. Kiekvieną žaidėją pristatė Varpo pirm. Birutė Adomavičienė ir jiems buvo prisegta po raudoną gyvą gelę prie krūtinės. Tautos Fondo Rėmėjų būrelis, kurį įsteigė ir vadovauja Monika Žiogienė, su 7 šei-

vietskaya, OBSC N:1, USSR.

LKB Kronika kiekvieną laidą baigia: Lietuvi, atmink, kad kun. Alfonsas Svarinskas, kun. Sigitas Tamkevičius, kun. Jonas Kastytis Matulionis, Viktoras Petkus, Balys Gajauskas, Gintautas Iešmantas, Povilas Pečeliūnas ir kiti neša nelaisvės pančius, kad tu galėtum laisvai gyventi ir tikėti.

PD

mom per keleris metus Tautos Fondui uždirbo \$ 7.000. Vliko vedamai Lietuvos Laisvės kovai, ruošė sekmadienį pietus, gegužines, išvykas. Tom šeimos buvo įteikti iš TF centro New Yorke atsiųsti diplomai, juos gavo: 1. Monika, Vincas, Eidas, Valentina Žiogai ir jų vaikai, 2. Aleksandra Volkienė, 3. Linas ir Ona Prašmutai, 4. Vincas ir Lidija Petrusėvičiai, 5. Ernestas ir Marcel Matulioniai, 6. Emilija Kriškėičiūnienė, 7. Salomėja Grybienė.

Meninę dalį pradėjo Tautinių šokių jaunųjų Gintaro grupė, vad. Brigita Karazijienė. Ši grupė labai gerai pašoko Blezdinginį Jonkelį ir Vestuvių polką. Tenoras sol. Vincas Danius, akompanuojant Birutėi Prašmutaitei, padainavo Br. Mackevičiaus Kario sūnaus belaukiant ir B. Dvarionio Žvaigždutę, o duetu su sol. Jurgiu Rubu - Giedu dainelę ir Paparčio žiedą. Buvo labai gausūs aploдиментаi, bet jie nekartoję, sekė tautinių šokių Šokdava grupė, kuriai vad. Dalia Antanaitienė. Jie pašoko Malūną ir vienos mergaitės Landutę. Visiems šokiam buvo gerai perduota ryški muzika iš juostelės, tai lengva vikriai šokti!

Mūsų "Svajonės" - Virginija Bruožytė, Birutė Kymantienė, pianinu akompanuojant Zitai Prašmutaitei, puikiai padainavo A. Brazinsko Kai ateis pavasaris ir M. Vaitkevičiaus Obelėlė ir upelis. Jom visom plojome be sustojimo. Scenoje išsirikiavo Dainos Sambū-

ris, pirmose eilėse pačios jaunosios mergaitės choristės, dirigavo Birutė Prašmutaitė, pianinu akompanuojant Petriui Čelnai, atliko Juliaus Siniaus Miškuos, Algimanto Raudonikio Motinai ir Stasio Šimkaus Atsisveikinimas su giria. Dainos skambėjo labai gyvai.

Bendruomenės p.m. inž. K. Lynikas tarė visiems programos atlikėjams padėką. Minėjimas baigtas Tautos himnu, vėliavų išnešimu. Šviesos prožektorius tvarkė J. Balčiūnas, garsus ir sceną Algis Karazija, salę ir rūmų priangį DLK Vytenio šaulių kuopa. Būgnus mušė Tomas Zdanius, gita: a skambino Arūnas Bruožis.

Tautos šventės minėjimas buvo labai įdomus, visko po nedaug, ir paskaita ir atskiri pasirodymai labai greitai prabėgo, norėjome, kad dar ilgiau viskas vyktų. Tai sugebėjimas gerai programą paruošti. Garbė Bendruomenės valdybai! PD

1988 m. sausio 31 d. sueis šimtas metų nuo saleziečių vienuolijos ikūrėjo ir jaunimo auklėtojo šv. Jono Bosko mirties. Šio jubiliejaus proga popiežius Jonas Paulius II paskelbė jaunimui specialius malonės metus su atitinkamais atlaidais. Popiežius ir visa Bažnyčia siekia ne tik tai pagerbti šv. Joną Boską, kuris tapo šventuoju tarnaudamas jaunimui, bet taip pat išreikšti savo ypatingą rūpestį jaunimu, kuriam ir dabar reikia šviesaus pavyzdžio, kuris atskleidžia tikrąją gyvenimo prasmę ir idealus, kuriais gyvenimas turi remtis.

Tautos Fondo Rėmėjų būrelis Melbourne pietų ruošimu, gegužinėmis ir įvairiais parengimais uždirbęs Tautos Fondui \$ 7.000. Per Tautos šventės minėjimą jiems įteikti TF atsiųsti diplomai.

Kongresas jau čia pat ir iki šiolei mūsų energijos koncentravosi lėšų telkimui pačiam kongreso organizavimui ir ruošimui. Deja, tie surinkti pinigai pasilieka padengti pagrindines kongreso išlaidas ir tikimės, kad neturėsime nuostolio. Taip pat yra nustatytas ir atstovų kongreso mokestis, kuris dalinai padės padengti kelionių, įvairių parengimų, viešbučių išlaidas.

Nors Australijos ekonominė padėtis yra žymiai geresnė negu Europos ar Pietų Amerikos kraštų, esame tikri, kad ir kai kuriems mūsų Australijos atstovams, ypač tiems iš tolimesnių lietuvių kolonijų, susidarys finansinių sunkumų atvykti į kongresą.

C. EINIKYTĖ MILVYDIENĖ

Šią nuotrauką Queenslando "Herald" VIII. 19 paskelbė, pristatant mečinę Daugiakultūrinę Fiesta. Rašo, kad Einikytė Milvydienė yra Brisbanės lietuvių tautinių šokių grupės vadovė, šventės pristatymui ją išrinko iš 20 tautinių grupių.

Svajonės vėl koncertuoja

Kad kongresai yra naudingi lietuvių gyvastingumui išėvijoje, nėra abejonės, reikia tik pasiūlyti į mūsų bendruomenėje ir organizacinėje veikloje pasireiškiančius jaunuolius. Didžioji dalis jų yra buvę įvairių kongresų atstovai. Taigi, kongresui vykstant Australijoje, tikrai būtų gaila, jeigu vien tik dėl lėšų stokos mūsų pačių jaunimas negalėtų jame dalyvauti.

Grįžus "Svajonėms" iš Amerikos ir Kanados po nepaprastai sėkmingų koncertų, paprašėme jų, ar jos nesutiktų vėl koncertuoti, bet šį kartą paremti mūsų Australijos atstovus. Žinoma, nors ir pavargusios po tokio intensyvaus maršruto, po trumpų atostogų jos vėl pradėjo repetuoti, ir štai, vėl pasirodys su visai nauju repertuaru. Programa net gražesnė, įvairesnė ir įdomesnė negu praeitų koncertų.

Programoje kartu su "Svajonėmis" pasirodys Petras Račkauskas (baritonas). Dainuoja Pietų Australijos valstijos opereje ir dažnai pasirodo lietuvių parengimuose.

Arūnas Bruožis, visiems gerai pažįstamas, dainuoja ir gitara pritaria jau nuo vaikystės dienų. Ne vieną kartą yra koncertavęs kartu su sesute Virginija Bruožyte didesnėse lietuvių kolonijose.

Petras Garla, pirmą kartą pasi-

rodo lietuvių tarpe. Mokytojų partas tęsti studijas muzikos sri-

tyje, persikėlė iš provincijos į Melbourną ir dabar studijuoja Victorian College of Music. Esame tikri, kad neužilgo matysime Petrą koncertuojantį ne vien tik lietuvių tarpe. Taip pat su minėtais asmenimis programą palydės visa eilė vietinių gabių muzikantų.

Šiuos koncertus organizuoja ir koordinuoja pati Jaunimo sąjunga sutelkti lėšas ir paremti Australijos atstovus į Kongresą. Maloniai kviečiame visus atvykti į šiuos koncertus, esame tikri, neapvilsite. Savo dalyvavimu užtvirtinsite mūsų visų ateitį išėvijoje, nes gi TAUTOS LIKIMAS, mūsų atsakomybė.

ALJ Sąjunga

Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia Jus į

SWAJONIŲ KONCERTĄ

Sydnėjuje, sekmadienį, rugsėjo 13 2.30 val. p.p.

Jau buvo

Geelonge, šeštadienį, rugsėjo 19 d. 7 val. vak.

Lietuvių Namuose

Melbourne, sekmadienį, rugsėjo 20 d. 2.30 val. p.p.

Lietuvių Namuose

Adelaidėje, sekmadienį, rugsėjo 27 d. 2.30 val. p.p.

Lietuvių Namuose

KARTU SU

Petru Račkausku (Geel. Melb. Adel.).

Petru Garla (Melb.) ir

Arūnu Bruožiu visur.

Kaina \$ 8. Vaikams iki 15 metų VELTUI!

Pelnas skiriamas Australijos atstovams į Kongresą.

Už mus kalba kun. M. Bourdeaux

Aldona Vyšniauskienė

Su pakilia nuotaika šventėme Melbourne St. Patrick katedroje Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejų kovo 1 d. Diena pasitaikė graži, daug mielų pažįstamų veidų, daug susirinko žmonių. Moterys ir jaunimas pasipuošę tautiniais rūbais, procesijoje arkivyskupas Little, daug kunigų ir viskas suorganizuota taip gražiai ir tvarkingai. Lietuvių chorų giesmės nukėlė mūsų mintis į praeitį, tautos kančias ir į mūsų numylėtą Lietuvą. Rektoriaus iš Hobarto kun. Gregory Jordon SJ pamokslas toks jautrus ir rodos lyg jis pats pergyvena mūsų tautos nelaimes.

Per pamokslą išgirdau, kad kun. Michael Bourdeaux paskiria pusę vakaro paskaitai apie Lietuvą. Susižinojusi vietą ir laiką paskambinau savo artimiesiems ir pažįstamiems. Man buvo labai įdomu pamatyti tą asmenį ir išgirsti jį kalbant apie mūsų kraštą. Tiek daug metų pasakojame visiems apie mūsų tautos liūdną likimą, bet pasaulis nenori to girdėti, lyg visi būtų kurti ir akli. Ir štai, atsirado žmogus, kuris visą savo gyvenimą paaukojo žadindamas iš miego apsnūdusį Vakarų pasaulį.

Ir sėkla krito ant derlingos žemės... Pas-

kaita prasidėjo malda, kurią pravedė anglikonų arkivyskupas David Penman. Jis supažindino su kun. Michael ir jo darbais.

Išėjo gana aukštas vyras, malonios išvaizdos, vidutinio amžiaus, pilkai apsirengęs kun. M. Bourdeaux. Priekyje mūsų kabėjo žemėlapis. Žmonių neperdaugiausiai. Tarpe jų matėsi apie 10 lietuvių. Kun. M.B. lazdele parodė Lietuvą žemėlapyje, trumpai papasakojo jos praeitį, ir kad antrą kartą vėl buvo Rusijos okupuota. Dauguma gyventojų katalikai, ramus, Dievą mylintis kraštas, kuris veda sunkią ir ryžtingą kovą už religiją.

Pirmiausia papasakojo apie Klaipėdos katalikus ir jų vargus. Kai vokiečiai traukėsi iš Lietuvos, buvo sugriauta katalikų bažnyčia. Tikintieji dalindavosi maža bažnytėle su babtistais. Bet ji buvo per maža ir nesutalpindavo visų katalikų. Žmonės davė prašymą valdžiai, kad leistų statyti naują katalikų bažnyčią. Valdžia sutiko ir pradėjo aukas rinkti po visą Lietuvą. Ir per trumpą laiką pinigai buvo surinkti. Su didele meile ir pasiaukojimu gyventojai pradėjo statyti Dievo namus. Grįžę iš darbų laisvą savo laiką aukodami vežė plytas, mūriję, statė, puošė savo bažnytėlę. Neturtingas,

daug vaikų turįs tėvas atnešė savo 1 mėnesio algą ir prašė įmūryti jo širdį tarp plytų šitų. Ir taip darbas buvo užbaigtas. Visi su dideliu nekantrumu laukė bažnyčios atidarymo. Bet, deja, leidimo negavo. Po trumpo laiko, naktį, bažnyčios bokštas buvo nuverstas ir Maldos namus sovietai pavertė į koncertų salę. Teko girdėti koncerto patalpose grodavo orkestras iš 50 žmonių, o salėje klausytojų buvo tik 5. Tikintieji išsiuntė prašymus grąžinti bažnyčią visiems įtakingiems valdžios nariams su tūkstančiais parašų, bet ir šiandien po daugelio metų jos neatgavo.

Po to pasakojo, kai Lietuva buvo nepriklausoma, keliai, kryžkelės ir sodybos buvo apšodinta kryžiais. Iš darbų grįžę žmonės sukabėdavo maldą, papuošdavo kryžius gėlėmis. Lietuva kryžių kraštas. Rusams užėmus Lietuvą, kryžiai buvo naikinami, niekinami. Pavyzdį davė Kryžių kalną. Ant jo stovėjo tūkstančiai kryžių, o rusams užėjus buvo sunaikinta, išarta, išlyginta. Bet po kiek laiko toje pačioje vietoje tikintieji prisodino dar daugiau kryžių. Iš užsienio keleivis lankydamas pasakojo kaip prie Kryžių kalno privažiavo mašina pilna studentų. Iš mašinos nešė kryžių ir pasodino Kryžių kalne. Mergaitės papuošė jį rūtų šakelėmis, uždegė žvakutes, o aplink kryžių visi su-

Neatsakingi karo kriminalistai

Melbourne ABC TV vakarinėje apžvalginėje programoje rodė filmą apie prieš 20 metų Izraelio įvykdytą JAV žvalgybinio laivo "Liberty" užpuolimą ir vos nenu-skandinimą. Užsklandoje komentatorė pridėjo: nors kad ir vėliau, bet paslaptis paaiškėja. Todėl nebereikalo žurnalistas Anthony Pearson savo knygą apie šį įvykį pavadino "Conspiracy of Silence".

Šio užpuolimo liudininkas James M. Ennes jr. aprašė šį karo kriminalą savo knygoje "Assault on the Liberty".

Esą JAV žvalgybos laivas "Liberty" gavo įsakymą Viduržemio jūroje, Izraelio pakraščiuose stebėti 1967 m. Izraelio užpuolimą Egipto ir užpuolimo išplėtimą į Jordano ir Sirijos valstybių teritorijas.

Bijota, kad Izraelis, reikalo verčiamas, galėjo šiame kare panaudoti tobulesnius atominių šaudmenų ginklus ir įveltį į karą Sovietų Sąjungą ir Ameriką, kurios žvalgybos laivas turėjo tai sekti ir betarpiškai laiku pranešti vadams.

Laivas laikėsi tarptautinio atstumo nuo Izraelio pakraščio, ir spėjama, kad buvo lydymas JAV povandeninio laivo, bet su kuriuo jokio ryšio nepalaikė. JAV kitas karo laivyno dalinys plūduriavo apie 150 mylių toliau jūroje. Nepertoliausiai buvo ir sovietų karo laivai.

Izraelio žvalgyba Mosad šiame žemės krašte buvo pranašesnė už CIA ir dėlto patarnavo Amerikai. Bet dabar Mosad rūpinosi Izraelio interesais, o Amerika taip pat norėjo turėti savarankišką informaciją, todėl pasiuntė savo žvalgybos laivą. Kadangi Izraelis buvo draugiška valstybė, tai Amerika nesirūpino to laivo apsauga. "Liberty" turėjo tik du didesnio kalibro kulkosvaizdžius, bet be plieninių apsaugos plokščių.

Izraelio žvalgyba gerai žinojo šio laivo paskirtį. Izraelio vadai nenorėjo, kad pasaulis per greit sužinotų jų planus ir karo pasėkmes,

Rašo Vyt. Pagirys

todėl nutarė nusikratyti šiuo žvalgybos laivu ir gal pamokyti Ameriką nesikišti į Izraelio reikalus.

Be jokio išspėjimo Izraelio žvalgybos lėktuvas nustatė "Liberty" tapatybę ir padėtį, o kiek vėliau karo lėktuvai atakavo "Liberty", pakartodami užpuolimą, užtikrindami šio laivo ryšinių priemonių sunaikinimą. Negana to, Izraelio pakraščio torpediniai laivai apšaudė torpedomis, bet paskandinti "Liberty" nepavyko.

"Liberty" kapitonas buvo sužeistas, 34 įgulos žmonės žuvo, 171 sužeisti. Radijo operatorius spėjo pasiūsti S.O.S. JAV karo laivynui, kuris galėjo per pusvalandį atsiųsti lėktuvus ir apginti nuo užpuolėjų. Bet šis S.O.S. atitinkamų konspiracinių rankų buvo gudriai paleistas pasivaikščiojimams nuo Ai-

nošiaus pas Kaiposių ir Amerikos laivynas atrodė kaip filmoje McHale's Navy.

Maždaug po 10 valandų nuo atakos pradžios sovietų karo laivas prisiartinęs siūlė pagalbą, bet "Liberty" gėdinosi priimti, nenorėdama išduoti savo paskirtį ir juokingą padėtį. Tik po 16 valandų nuo atakos pradžios pasirodė JAV karo laivyno pagalba, kuri buvo vos 150 mylių nuo "Liberty".

Šis įvykis buvo slepiamas ne dėl "McHale's Navy" epizodo, bet dėl Izraelio kriminalinio užpuolimo. Vėliau Izraelis atsiprašė ir pažadėjo atlyginti nuostolius. To Amerikai ir užteko. Kompensacija buvo išmokėta iš Izraeliui skiriamos pašalpos. Todėl autoriai sako, kad pati Amerika apsimokėjo nuostolius, kuriuos padarė Izraelis ir net vengė paminėti viešai žuvusius ir nuspelniusius "Liberty" įgulos žmones.

TEVIŠKES AIDŲ LOTERIJOS REZULTATAI

Platintojai: Melbourne bilietus platino ALK Federacijos valdyba ir J. T. Jurgelaičiai, L. Petrusevičienė, J. Venckus, Onutė Szentimrey, viso 1.832. Adelaidėje Pr. Pusdešris 560. Geelonge Vl. Stukevičius ir V. Paškevičius 255. Sydney A. Vinevičius ir S. Abramavičius 250. Brisbane J. Luckus 80. Moe V. Koženiasienė 80, Sale E. Eskirtienė 70. Hobarte P. Šiaučiušas 50. Morningtone J. Kairys 50, Perth B. Steckis 31. Bilietų iš viso išplatinta 3.250. Visiems platintojams ALK Federacijos valdyba dėkoja kuo nuoširdžiausiai!

Laimingieji: Loterijos bilietų traukimas vyko Tautos šventės minėjimo dieną Melbourne Lietuvių namų Jubiliejinėje salėje rugsėjo 6 d. laike pietų. I premiją spalvotą TV G. Z. Mackevičių dovaną laimėjo Nr. 2788 R. Klimas Melbourne. II premiją Stereo Casete - Katalikių moterų d-jos ir V. Koženiasienės dovana - Nr. 3665 D. Juchnevičius Melbourne. 3. V. Jeršovo medžio drožinys žva-

kidė Nr. 3841 - R. Sparvelis Melbourne, 4 V. Miliausko medžio drožinys kryžius Nr. 1601 - J. Gri-gaitienė Melbourne, 5 F. Alf. Ročių medžio inkrustacija paveikslas Nr. 1688 - M. Kymantas Geelonge. 6 I. Jokubauskienės paveikslas Nr. 1446 - D. Bartkevičius Sydnėjus. 7 Elektrinis sieninis laikrodys A. Volkienės dovana - Nr. 803 - K. Eirošius Sydnėjus. 8 Radijo ir laikrodys Nr. 441 - Sudintienė Adelaide. 9 Šaukštų, peilių, šakučių 12 žmonių komplektas S. Ribačiauskienės dovana - Nr. 2726 L. Samsonienė Melbourne. 10 Elektrinis pečiukas J. J. Serapinų dovana - Nr. 3716 Dr. B. Vingilis Sydnėje.

ALK Federacijos Valdyba

— **Vilniuje** rugpjūčio 23 d. mirė šv. Mikalojaus parapijos kunigas Stanislovas Valiukėnas, 80 m. amžiaus, į kunigus išventintas 1935 m. Jis mirė aukodamas šv. Mišias prie Viešpaties altoriaus.

LIETUVIŲ TAUTA NAUJŲ...

(Atkelta iš 1 puslapio)

žemės šeiminkais, negalima laukti jokių stebuklų iš tų pakeitimų be dalinio pagerėjimo.

Lietuviam reformos yra naudingos dėl ekonominių sumetimų. Jie geriau mokės išnaudoti progas. Svarbiausia, kad kraštas ekonomiškai jau mažiau priklausys nuo Maskvos. Ekonominis savarankiškumo padidėjimas yra neatskiriamas ir nuo asmeninės ir politinės laisvės progreso. Be to, "glasnost" neva tai panaikino cenzūrą. Jau galima laisviau kurti ir rašyti, išskyrus pornografijos, žiaurumų ir nacionalizmo sritis, kurios, pagal Maskvą, stato į pavojų krašto saugumą.

Perspektyvos ateičiai nėra labai puikios. Kai paaiškės, kad reformos nepagerina gyvenimo, kaip žmonės buvo tikėję, arba jei okupuoti kraštai per staiga pradėtų reikalauti atsiskyrimo nuo Rusijos, Gorbačiovas gali būti pašalintas ir kraštas gali grįžti vėl prie senojo režimo. Bet bent šiuo metu mūsų tauta gali šiek tiek laisviau atsikvėpti. Savo tvarkingais protestais ji išnaudojo progą išgarsinti mūsų laisvės bylą.

Išėivija privalo peskti Vilniaus drąsuolių pavyzdžiu, kurie apsupti KGB nepabijojo pasmerkti okupanto konspiracinės klastos ir reikalauti laisvės mūsų tautai. Mes galim dirbti savo tautai be jokio pavojaus. Tik reikia daugiau vienybės darbe, daugiau apgalvoto veiklos planavimo ir vykdymo. Turim pastatyti Tautos interesus prieš bet kokius asmeniškumus, kurie kaip tokie neturi jokios svarbos bendram darbui tautos labui.

Šiandien susijunkim su mūsų pavergtais broliais ne vien mintimis, bet ir tvirtu pažadu padėti jiems savo veikimu laisvam pasaulyje, atkreipdami jo dėmesį į Baltijos tautų laisvės atstatymo reikalingumą.

klaupę meldėsi:

— Dieve duok mums stiprybės drąsiai Tave išpažinti ir parodyti, kad mes mylime Tave. Dieve padėk nugalėti tą blogį mūsų tautos, padėk, kad mūsų žmonės grįžtų į tikėjimą, būtų moraliai stiprūs, nepražūtų alkoholyje. Dieve padėk jaunimui mūsų apylinkėje ir visoje Lietuvoje. Dieve būk gailėstingas visiems tiems, kurie sutepė savo rankas naikindami kryžius ir niekindami šią šventą žemę Lietuvos.

Jis pasakojo apie lietuvių tautos tokį gilų tikėjimą, pagrindžio LKB Kroniką, kuri eina jau 15 metų. Kaip smarkiai baudžia žmones kalėjimais, išveža Sibirą, jei kratos metu randa jų namuose pagrindžio leidinius. Kaip jų vietoje atsiranda naujų darbininkų ir per tiek daug metų negali susėkti kas juos leidžia. Jis LKB Kronikas gauna reguliariai ir iš jų perduoda žinias Vakarų pasauliui. Pasakojo apie mūsų kunigus, kurie kenčia Sibire, Nijolę Sadūnaite, Siluvos, Kalvarijos procesijas, kiek daug žmonių eina išpažinties, priima Komuniją.

Atėjo klausimų laikas. Žmonės klausė, kodėl apie Lietuvą beveik nieko nerašo laikraščiai. Laikraščiai pilni apie S. Afriką, Nikaragvą ir kt. valstybes, o apie Lietuvą beveik niekada netenka girdėti spaudoje. Kun. M.B. tam klausimui neturėjo atsaky-

mo. Kitas klausė, kaip mes galėtume padėti jiems. Kun. M.B. prašė visų melstis už juos, rašyti kaliniams laiškus ir pasakoti vieni kitiems apie šios tautos sunkią dalią, kovą už religiją. Malda labai galinga. Daug į laisvę patekusių kalinių pasakojo jam, kad sėdėdami vieni šaltoje, drėgnoje kalėjimo kameroje netekę vilties, alkani, pamėlynavę nuo šalčio, staiga pajusdavo šilumą ir jiems nebūdavo šalta ir jausdavo savyje ramybę ir suteikdavo jiems jėgų tas kančias toliau kentėti. Ir tą pasakojo ne vienas, bet daugelis kalinių jam asmeniškai, kurie buvo uždaryti kalėjimuose įvairiose Sibiro vietovėse.

Aš klausiausi ir buvau labai sujaudinta, kad atsirado žmogus svetimtautis - britas, kuris daugiau rūpinasi mūsų tauta, negu tiek daug lietuvių, kurie jau seniai užmiršo Lietuvą ir save vadina australais.

Kun. dr. Pr. Dauknys pasveikino kun. M.B., padėkojo už jo garbingą sunkų darbą ir įteikė jam Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus medalį. Papasakojo, kad Romoje šiais metais įvyks Liet. krikšč. 600 metų jubiliejaus šventė, šv. Mišias atnašaus šv. Tėvas ir tai progai paminėti yra išleistas šitas medalis. Kun. M. B. labai apsidžiaugė dovana ir padėjo medalį ant šalia stovinčio staliuko, kad visi galėtų jį pamatyti iš ar-

čiau. Žurnaliste fotografavo kun. dr. Pr. Dauknį stovintį šalia medalio ir ilgai klausinėjo jį užsirašinėdama į knygutę.

Susijaudinusi ir aš išdrįsau pakelti ranką, ir paklausiau jo: "Aš norėčiau žinoti kunige iš kur jūs gavote tiek drąsos kalbėti už nuskriaustą tautą. Juk rusų tauta tokia didelė ir galinga. Jūs esate kaip Dovydas prieš Galiotą. Šitokių žodžių aš laukiau 39 metus, kad kas nors užtartų, padėtų mūsų tautai". Porą sekundžių jis tylėjo, po to sakė, kad nežino kaip man atsakyti. Patylėjęs drąsiai ištare: iš Dievo. Ir jis papasakojo, kaip buvo jaunas studentas "exchange student", mokėsi Maskvoje. Kalbą mokėjo ir studijavo tenai. Jam tekdavo išgirsti būnant Rusijoje apie religijos suvaržymą. Jis pradėjo įdomautis. Grįžęs į Londoną atgal po trumpo laiko gauna laišką iš dviejų rusių moterų. Laiško turinio nesakė, bet buvo pasirašytas dviejų rusių moterų pavardės. Nei adreso, nei vardų jos neparašė. Tas laiškas nedavė jam ramybės. Ir progai pasitaikius jis turėjo važiuoti į Rusiją ir nutarė tas moteris surasti. "Bet įsivaizduokite, Rusijoje virš 200 milijonų žmonių ir aš neturiu nei vardų, nei adresų ir kaip aš galiu jas surasti?"

(Bus daugiau)

Beskubant ir vis žvelgiant pirmyn, kad nepraleistum kurio nors veikloje numatyto renginio, nusikrida metai, kaip praleikiantis spalvingas paukštis.

Buvo, daug sukakčių: Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus, arkiv. Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimas - brangios tos šventės, tiek daug sakančios ir įpareigojančios. Prakeliavo taip pat nemažai gražaus sulaukto amžiaus sukakčių, kurios mielos, bet kartu ir gąsdinančios, nes mums sensant pakaitalų beveik nesimato... Buvo metuose daug įvairios ruošos, pradedant nuo pietų gaminiavimo - mūsų nenutrūkstančio išpareigojimo, ligi didžiųjų parengimų - tradicinio Siupinio ir D-jos metinės šventės.

Valdyba dirbo labai smagiai, visos sukišusios galvelės posėdžiuose ir pasitarimuose, visos darbuose viena kitai patardamos ir pagelbėdamos.

Valdyboje buvome: pirmininkė ir pietų organizatorė - Saulenė Pusdešrienė, vicepirm. - Zinaida Vencienė, sekretorė - Rusnė Kubilienė, kasininkė - Jadvyga Janilionienė, parengimams - Birutė Budrienė (vad.), Genovaitė Damaševičienė ir Jovita Vosylienė.

Dirbome ne tik valdyba. Mums nepaprastai daug padėjo mūsų pagelbininkės, esančios šalia valdybos, kurios savo išpareigojimus taip nuoširdžiai vykdė, kad valdyba tuos darbus galėjo visai užmiršti, o jais visi gėrėjosi, jie visus džugino. Tos mūsų gerosios pagelbininkės buvo: maldų organizatorė - Teresė Gasiūnienė, bažnyčios puošėja - Antanina Jasiūnienė, ligonių lankytoja - Judita Nekrošienė, bažnytinių rūbų tvarkytoja - Valerija Masionienė, kiemo ir virtuvių prižiūrėtoja - Stasė Bardauskienė.

Ne tik pagelbininkės, bet dauguma D-jos narių ir parapijiečių mums nuoširdžiai darbuose padėjo: ar tai paruošdamos sekmadienių pietus, ar ruošos darbuose virtuvėje, ar sunėsdamos savo skaniuosius kepinius, ar aukodamos pinigais bei fantais, ar tai pasireikšdamos pabendravimuose bei kituose parengimuose, ar mielu žo deliu pritardamos.

Draugija visą laiką stengiasi palaikyti savo lietuvišką parapiją, savo brangią šv. Kazimiero šventovę, inėti Liet. kat. centre šilumą ir jaukumą. Tad be vietinių darbų gausos, čia ruošiamie įvairius parengimus, kad jais sutelktomis lėšomis galėtume palaikyti gyvą judėjimą savo parapijoje, ją visapusiškai remiant, o taip pat ir kitas organizacijas. Rėmėme šv. Kazimiero liet. mokyklą, mūsų puošnųjį "Šventadienio balsą", PLJS Ruošos komitetą, Australijos lietuvių fondą, Lietuvišką radijo valandą, Informacijos biurą, Lietuvos krikšto sukakties ruošos komitetą Adelaidėje, taip pat "Tėviškės aidus", "Baltic news", pasaulio badaujančius ir misijas; šv. Kazimiero kolegiją Romoje, Vasario 16-tos gimnaziją Vokietijoje, Tautos fondą, Lietuvos krikšto jubiliejaus ruošos komitetą Amerikoje. Esame laimingos, kad šįmet mūsų didžiajam rūpesčiui - kenčiančiai Lietuvos Bažnyčiai per Religinę šalpą galėjome skirti didesnę auką - \$ 800. Draugija yra narė Pasaulio lietuvių katalikų organizacijų sąjungos, kuriai kasmet susimokame nario mokesį. Prenumeruojame "Moters" žurnalą. Adelaidėje, savo parapijoje, stengiamės būti kaip motina šeimoje, todėl darbų - darbėlių niekad netrūksta.

Tame darbų sriaute ir išibėgėjime malonus stabtelėjimas buvo Draugijos metinė šventė - Žolinė, kurią nuoširdžiai atšventėme rug-

ADELAIDĖS LIET. KAT. MOTERŲ DRAUGIJOS

UŽBAIGTI VEIKLOS METAI

pjūčio 15-16 dienomis. Tai buvo mūsų padėkos šventė Dangui - Marijai Motinėlei, kurios globa ir teikiamas malones taip aiškiai jautėme metų bėgyje. Surošose vaisėse dėkojame ir Žemei - žmonėms, organizacijoms ir visiems, kurie rėmė mūsų veiklą ir mums visur tiek daug padėjo. Dėkojame Dvasios vadui kun. J. Petraičiui, nuoširdžiai ir artimai su valdyba bendradarbiavusiam ir Parapijos tarybai. O tas šiltas bendravimas labai prisideda palaikant gerą nuotaiką ir ryžtą ateities darbams.

Visuotinis metinis Draugijos susirinkimas įvyko rugpjūčio 30 d. Sutilpome klebonijos šiltame valgomajame kambaryje. Po Dvasios vado maldos susirinkimui sklandžiai pirmininkavo Marcelė Gavėnienė, sekretoriavo Elena Bulienė.

Valdybos pirm. S. Pusdešrienė paskaitė veiklos pranešimą, pateikdama virtinę nuveiktų darbų ir padėkų eilę. Ilgametė kasininkė (tose pareigose jau 12 m.) J. Janilionienė pranešė kasos stovį. Pajamų būta \$ 7.734, išlaidų \$ 6.363, likutis - \$ 1.370. Revizijos komisijos, kurią sudarė Genovaitė Opulskienė, Teresė Gasiūnienė ir Salo-

mėja Vasiliauskienė, aktą, užgiantį kruopštų kasininkės darbą, paskaitė S. Vasiliauskienė.

Ligonių lankytoja Judita Nekrošienė pasisakė metų bėgyje aplankiusi 88 ligonius ir senelius. Pietų organizatorė S. Pusdešrienė apibūdino gana sunkią padėtį pietų ruošime, daugeliui atsisakant nuo to darbo.

Prieš rinkimus Dvasios Vadas tarė žodį: paminėjo, kad D-ja yra stiprus Parapijos šulas, dėkojo D-jai ir Dievui. Ragino neišsigąsti Mortos dalies, kuri narėms dažnai tenka, nes krikščionio gyvenimas yra aukos gyvenimas ir per tarnybą artimui tarnaujam pačiam Dievui.

Mandatų komisijon išrinkome T. Gasiūnienę, E. Baltutienę ir A. Plokštienę, bet Komisija liko be darbo, nes susirinkimo pirmininkei pasiūlius, buvusioji valdyba ir Revizijos komisija sutiko likti pareigose antriems metams. Taip pat prie savo pasiimtų darbų pasiliko ir valdybos pagelbininkės.

Valdybos narių pranešimus ir veiklos planą sekantiems metams susirinkimui priėmus, klausimų ir sumanymų metu kalbėjusi maldų

organizatorė T. Gasiūnienė pranešė, kad rožinį prieš 11-tos val. Mišias kalbame jau 5 metai, pasi-džiaugė, kad vis daugiau žmonių tą maldą pamilsta ir jon išjungia. Bažnyčios puošėja A. Jasiūnienė dėkojo narėms, skiriančioms tam tikslui savo darželių gėles. G. Opulskienė papasakojo iš gauto laiško žinias apie Klaipėdos bažnyčios padėtį. M. Gavėnienė nušvietė įvykusią demonstraciją Vilniuje, kurioje kalbėjo N. Sadūnaitė. S. Jankauskienė ragino neužmiršti Draugijos seniau ruoštų liaudies meno ir gintarų parodėlių.

Susirinkime dalyvavo 26 narės. Jis buvo užbaigtas giesme "Marija, Marija".

Salėje radome mūsų belaukiančius vyrus ir daug parapijiečių. Visi teiravosi, kas išrinkta valdybon. Susėdus prie valdybos kavai padengtų stalų, vyrams vaišinant "kilniais" gėrimais, linksmai besišnekučiuojant įžengėme į naujus veiklos metus.

Valdybai darbus pasiskirstant įvyko tik šie pakeitimai pareigose: pietų organizatorė - B. Budrienė, vicepirmininkė ir parengimų vadovė - Z. Vencienė.

Dieve, mums padėk.

S. Pusdešrienė

Kas kaltas už ką

(Tęsinys)

Daug puslapių galima prirašyti šiuo reikalu pateikiant įrodymus, kad vokiečių SS dalinių specialios grupės, vad. Einsatzgruppen arba Sonderkommando, tvarkė Lietuvoje žydų naikinimą ir rinkimą į ghetto. Taip pat gabenimą į koncentracijos stovyklas. Čia svarbu mums prisiminti, kad Lietuvoje nei lietuvių SS dalinių, nei koncentracijos stovyklų nebuvo. Dugelis mūsų tautiečių nukentėjo nuo latvių ir ukrainiečių kariškų dalinių, kada jie gaudė Lietuvoje jaunos vyrus į vokiečių kariuomenę ar darbams, o kiti nukentėjo nuo rusų partizanų, kurių tarpe buvo, arba net vadovavo žydai, pavyzdžiui Zimas Vilniaus krašte, kiti nukentėjo nuo vokiečių, kadangi rusų partizanai išsprogindavo tiltus ar traukinių bėgius, o vietiniai už tai būdavo suimami, kariami, šaudomi arba dienas baigdavo kacete. Ištiesi kaimai su gyventojais buvo sudeginti.

Lucy S. Davidovicz daug rašydama apie Kauno, Šiaulių ir Vilniaus žydų ghetus savo knygoje "The War against the Jews 1933-45"

Rašo Algimantas Žilinskas

Pelican Books, 1975, psl. 477 šitaip rašo: "Su vokiečių invazija į Rusiją 1941 m. birželio 22 d. keli tūkstančiai jaunų žydų Pabaltijo valstybėse įstojo į Raudonąją armiją ir dar kiti keli tūkstančiai sugėbėjo (mano pabraukta AŽ) pabėgti į Rusiją... Už okupuojančios vokiečių armijos atkeliavo Einsatz grupės, kurios surankiojo žydus, masiniai žudydami tūkstančius po tūkstančių prie didžiausių egzekucinių duobių. Tuo laiku, kai Einsatz grupės judėjo į priekį, vokiečių civilinė administracija įtaisė ir įruošė liekantiems gyventojams (žydams AŽ) ghetus didesniuose miestuose (Vilnius, Kaunas, Šiauliai, Ryga, Dvinsk, Mogilevas, Žitomiras, Berdičevas) ir įsakė organizuoti Žydų tarybas (Judenrate). Kai kuriose vietovėse, kur žudynės vyko, labai greitai ghetto nebuvo reikalingi".

Įdomu, toliau pamini, kai Vilniaus ir kitų miestų (Minsko, Lydos, Balstogės) ghetai buvo likviduoti 1943 metais, tai Kauno ir Šiaulių užsiliko iki liepos mėn.

1944 metų (psl. 478).

Dabar verta pažvelgti kaip lietuviai padėjo žydams ir kas apie tai rašoma. Knygoje "The Holocaust" parašyta M. Gilbert, Fontana Collins leidykla 1986 m. psl. 230 rašo šitaip: "Šalia šitų žudynių lietuvis Dr. Petras Baublis, Kūdikių namų vedėjas Kaune, rizikavo savo gyvybę ir savo šeimos saugumą, pasiūlydamas išvežti žydų vaikus iš gheto ir juos paslėpti Kūdikių namuose. Kad išgelbėtų jų gyvybę, Dr. Baublis, kuris turėjo tam tikrą skaičių artimų draugų tarp lietuvių Bažnyčios kunigų, suorganizavo tuščių gimimo metrikų blankų, kuriuos vėliau kunigai sutiko patvirtinti su bažnytiniiais antspaudais ir parašais, patvirtinant, kad tai buvo krikščioniški vaikai".

Tarpe žydų vaikų Dr. Baublio išgelbėtų buvo dviejų metų Arielia Abramovich, kurios tėvas vėliau įrodymais patvirtino, kad kiti septyni vaikai buvo panašiai išgelbėti. Kitas žydų vaikas Mylner Gitele, kuri buvo gimusi tik keturtą mėnesių prieš masines žudynes, buvo perduota Baubliui jos tėvų - jis suteikė jai Berute Iovayshayte (Birutė Jovaišaitė?) vardą

(Nukelta į 7 puslapį)

„TĖVIŠKĖS AIDŲ“ BALIUS

Rugsėjo 26 d., šeštadienį

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Baliaus pradžia 7 val vak.

Šokiams gros kontinentalinis orkestras. Gera vakariene.

Staigmenos loterijoj.

Gėrimai Klubo bufete.

Pakvietimai visiems \$ 15.

Stalus užsisakyti pas Juozą Keblį, telef. 584 2693 ir sekmadieniais prie bažnyčios.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Tėviškės Aidams per Tautos Šventės rinkliavą suaukota \$ 270. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū už šią mūsų pamaldų metinę paramą laikraščiui. Tėviškės Aidams atskirai aukojo: \$ 100 Vladas Brilingis, \$ 50 Brigita Starinskienė, \$ 40 Jonas Launikonis, \$ 10 Sofija Savickienė, \$ 10 Pranas Banza. Ačiū jiems visiems.

A.a. Antano Fišerio atminimui, užjausdama jo liūdinčią motiną ir jo sūnus, \$ 10 Tėviškės Aidams aukojo A. Jančiauskienė.

A.a. Genę Šlikienę laidojant šv. Mišias užprašė S. J. Arai, S. B. Butkai, T. J. Jurgelaičiai, P. Mažylis. Laidotuvių Mišių skaitymus ir patarnavimus atliko Jonas Aras.

Inž. Petras ir Vladė Petraičiai praneša, kad išvyksta gyventi į Queenslando Aukšines pakrantes, labai maloniai lauks mielus draugus ir rpažįstamus.

A.a. Stasį Milkauską tragiškai žuvusį Geelonge šv. Mišių auka mirties 15-tose metinėse prisimena žmona Aldona IX. 17.

Geelongo miesto ligoninėje sunkiai sergančiai Liudai Jokubauskienei rugsėjo 13 d. suteiktas Ligoninių sakramentas, o ten po operacijos sveikstančiam Stasiui Šutui - šv. Komunija.

Antaną Skerį mirties trečiose metinėse šv. Mišių auka prisiminė žmona Regina Skerienė ir duktė Irena su šeima IX. 16.

Latrobe Valley - Sale ir apylinkių lietuviams Tautos Šventės pamaldos St. Kieran's bažnyčioje Moe rugsėjo 20 d., sekmadienį, 1 val.

Tarptautinės katalikų intelektualų organizacijos "Pax Romana" iniciatyva Romoje rugsėjo 19-27 dienomis rengiamas katalikų intelektualų ir veikėjų pasaulinis suvažiavimas. Vyskupų Sinodo išvakarėse suvažiavimo dalyviai - katalikai intelektualai, dirbantys religinėje, socialinėje, politinėje, kultūrinėje ir kitose gyvenimo srityse, svarstys pasauliečių uždavinius dabartiniame pasaulyje.

Dr. J. Maželienė rugpjūčio 29 d. atšventė savo gimtadienį, nors tikroji gimtadienio diena rugpjūčio 15 ir ta proga svečiai buvo sukviesti į Liet. namus. Dieną prieš tai įvyko susisiekimo nelaimė, ji buvo paguldyta 4 dienas į ligoninę, o atvykę iš Canberros svečiai M. A. Balsiai gavo slaugyti.

Dr. Janiną Skibiniauskaitę - Maželienę susipažinau Adelaidėje, kada išgirdau ją dainuojant. Buvau nustebinta, kad turint tokią gražų balsą ji pasirinko medicinos profesiją. Baigusi studijas 1937 m., Kaune 4 metus dirbo savoje profesijoje. Susipažinusi teisininką Antaną Maželį sukūrė šeimą ir užaugino dukrą Dainą ir sūnų Vygandą. Pirmasis gyvenimo smūgis ištiko Janiną Lietuvoje, kada neteko savo vienintelio brolio daktaro, kurį mirtis pasišaukė pačioje jaunystėje.

Karo audros blaškoma Maželių šeima 1949 m. pasiekė Australiją, o nuo 1950 m. apsigyveno Adelaidėje, įsijungdama į lietuviškos bendruomenės kūrimosi darbus. A. Maželį matėme dirbantį įvairių organizacijų valdybose, lit. kursų lektorium, mokyklos mokytoju, teisininkų sąjungos nariu ir praktišku patarėju bendruomenės reikaluose. Dr. J. Maželienė dirbo ligoninėje, nors ir ne daktarės pareigose (australai nepripažįsta Lietuvoje įsigytų diplomų), bet su turimu daktarės patyrimu buvo australų medikų gerbiama ir vertinama. Ilgus metus dirba AL mot. sekcijoje kasininke. Yra Lituania choro ir Moterų okteto nepamainoma dainininkė, tautinių juostų audėja, kuriomis stebina ne vien australus. Vyskupams yra išaudusi mūsų tautinio meno motyvais stulpas.

Maželių šeimą 1971 m. ištiko nelaimė, mirė jų dukrelė Daina pačiam jaunystės žydėjime. Šis smūgis palietė visą lietuvių bendruomenę. Būdama studentė, Daina dirbo stud. sąjungos Ad. skyriaus valdyboje, vyresnių skaučių skilties vadove, dainavo Lituania chore, reklamavo tautinio meno parodas savo puikiais išdirbiniais, buvo veikli, giliai susipratusi jaunimo atstovė. 1975 m. mirė A. Maželis, palikdamas savo gyvenimo draugę Janiną ir sūnų Vygandą, kuris gyvena Canberroje, sukūrė šeimą, vesdamas Viliją Balsytę, o šiuo laiku juodu abu gyvena ir dirba Adelaidėje.

Tad ir šio gimtadienio puota buvo iškilmingai paruošta marčios ir sūnaus. Gausius draugų ir svečių būrys negalėjo atsigerėti stalų dekoracija, pagaminto maisto įvairumu, tortais ir tauriais gėrimais. Cereemonijų meistras A. Balsys neįprastais žodžiais sukalbėjo maldą, padėkojo Dievui už visas suteiktas šios žemės gėrybes ir leidusiam dr. Janinai sulaukti šios gražios iškilmės džiaugsmu pasidalinti su savo artimaisiais ir draugais. Dr. J. Maželienė turi nemažai draugų ir australų tarpe, kuriuos įsigijo studijuodama Adelaidės Flinders universitete keramikos meno.

Sugiedojus Ilgiausių Metų, sekė sveikinimo kalbos: J. Lapšys, kuris dr. Janiną pažinojo iš gimnazijos laikų Šiauliuose, papasakojo, kaip gimnazistai stengėsi užkariauti ti gražios Janinos dėmesį. O kad ji buvo graži, nei vienas nesuabejojom, nes ir dabar Moterų sekcijai ruošiant madų parodus matom ją grakščią modeliuotoją. Savo ir choro vardu širdingus sveikinimus pareiškė G. Vasiliauskienė, ALB vardu sveikino A. Šerelis, skautų Akademikų - B. Mockūnienė, K. Vanagienė gražius linkėjimus pabėrė eiliuotais posmais, N. Armienė Mot. sekc. vardu, K. Kaminskas pensininkų vardu. Draugų vardu kalbėjo E. Dainienė, giminės vardu marti Vilija. Sveikino svečiai australai. Šeimininkas Vygandas aprūpino svečius įvairiomis gėrybėmis. Pagaminti patiekalus talkininkavo gabios kulinarės - Mot. sekc. ponios. Dr. J. Maželienė, nors ir po nelaimės stengėsi šypsotis. Dėkojo visiems, kurie prisiminimu paskaidrino jos vienvėgę, o marčiai Vilijai ir sūnui Vygandui už pareikštą meilę. Adelaidiškiai linkime dr. J. Maželienei kuo greičiau išsiriti iš visokių nesėkmių ir dar daug gražių - garbingų metų.

Elena Dainienė

POSĖDŽIAVO ALK FEDERACIJOS VALDYBA

Posėdis vyko Švč. Marijos Gimimo ir mūsų Tautos Šventės išvakarėse Parapijos namuose rugsėjo 7-tą. Federacijos pirmininkas Vincas Žemaitis po Dvasios vado prel. Pr. Vaserio maldos aptarė praėjusią Tėviškės Aidų loteriją. Artėja Tėviškės Aidų tradicinis balius Melbourne Lietuvių namuose rugsėjo 26 d. Karštą vakarienę paruoš Katalikų Moterų draugija. Federacijos Valdyba prašo gerųjų skaitytojų balius loterijai fantų, kuriuos įteikti Federacijos Valdybai arba atsinešti į balių. Stasys Šiuškus su Lidija Petrusėvičiene iškeps savo tradicinę baliui dovaną - vestuvinį raguotinį.

Federacijos Valdybos pats didžiausias šių metų darbas - Tėviškės Aidų spausdinimui sutelkti lėšų įsigijimui naujų modernių priemonių. Nuo Naujų Metų jau reikia pereiti į ofseto spausdinimą, nes esami linotipai jau atgyveno savo dienas, o naujų tokių nebegaмина - išrastos naujos technologinės priemonės - ofsetas. Tad kompiuterių įsigijimui reikia virš \$ 20.000. Tad netrukus jau reikia tuos kompiuterius įsigyti, į juos įjungti lietuvišką raidyną, išmokti jais operuoti. Laikraščio tekstas bus renkamas ant kompiuterio ir prieš akis ekranas, ant kurio matyti rašomas tekstas. Šių naujų kompiuterių įsigijimui Federacijos

Valdyba spalio mėnesį skelbs Vajų, visiems Igaliotiniams bus išsiuntinėti aukų lapai. PD

(Atkelta iš 6 puslapio)

KAS KALTAS UŽ KĄ

ir pavardę ir parūpino antspauduotą bažnyčios hierarchijos pažymėjimą, kad ji buvo krikščionių vaikas. Taip rašo žydas M. Gilbert.

Toje pačioje knygoje psl. 702 aprašo kaip Kaune dailidė Jan Paulavičius keletą žydų slėpė pas save, įskaitant ir 4 m. vaiką. Jo išgelbėta Dr. Tania Ipp šitaip atsiliepia apie jį: "Jis buvo kaip tėvas - žmogus, kuris vertas didžiausios pagarbos".

Šalia 9 žydų rūsyje jis dar laikė ir porą sovietų karo belaisvių, pabėgusių iš vokiečių belaisvės ir dar vieną jauną žyduką.

(Bus daugiau)

Tavo žemiška daina nutilo nebaigta taip staigiai ...

Mūsų brangiai bėčiulei, tauriai lietuvei

A. A. MARIJAI LUGAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, didžiajame skausme likusius: dukterį Birutę, sūnų Vytautą, seserį Stasę Makarevičienę, jų šeimas ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir jų skausmą kartu pergyvename.

Roza Klimienė su šeima ir
Vil'is Kružienė ir sūnus Petras

A.A. ANTANUI MORKŪNUI

mirus Adelaidėje, jo brolių Melbourne Parapijos choro dirigentą Petrą Morkūną jo skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame.

ALK Federacijos Valdyba

A. A. VYTAUTUI BERNOTUI

Sydnejuje mirus, jo žmoną Laimutę ir visą šeimą giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

V. A. Žemaičiai

A. A. VYTAUTUI BERNOTUI

mirus, jo žmoną Laimutę, dukrą, sūnus, velionio seserį Aldoną, brolių Gedą ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Pranas ir Elena Nagiai

ADELAIDĖ

KULTŪRINĖ LITUANIA
POPIETĖ

Kiekvienais metais adelaidiškai nekantriai laukia choro 'Lituanian' popietės, kurią šiemet pateikė rugpjūčio 30 d. Liet. namuose. Pasižėrėti choro parengtom prašmatnybėmis ir skaniai papietauti choristų paruoštais patiekalais susirinko virš poros šimtų žiūrovų, kurie vertina lietuvišką dainą ir tautinius šokius.

Choro administratorius A. Šerelis padėjo gausiai susirinkusiems. Nors paskutinės žiemos šalto oro dienos išvedė iš rikiuotės dalį choristų, bet patyrusios vadovės - dirigentės G. Vasiliauskienės sugebėjimais parinkti dainų repertuarą, choro popietė nenukentėjo. Buvo malonu grožėtis išrikiuotais dainininkais salėje ant paaukštintimo, nes scena naudojosi tautinių šokių šokėjos.

"Lituanian" choras gražiai padainavo harmonizuotas, nuotaikingas liaudies dainas: Kir vir jo, Tupi šarka ant tvoros, Berneli mūsų nekraipyk ūsų, Ant kalno karklai, Pradės aušrelė aušti ir Nuo apynelio.

Moterų tautinių šokių 4-rios poros šokėjų pakaitom su choro dainom pašoko: Šustą, Sukčių, Ant kalno karklai (su daina pritariant chorui) ir inscenizuotą valsą, pagal dainos melodiją - Pradės aušrelė aušti. Tautinių šokių muzika akordeonu įgrota į juostą Kanadoje, kurią išsirūpino vadovė B. Lapšienė ir sumaniai priderino mūsų šokėjoms, kurios darniai ir pasižėrėtina pašoko.

Padėkos ir pagarbos užsitarnauja vadovės: G. Vasiliauskienė ir B. Lapšienė, kurios taip sumaniai ir kruopščiai sugeba paruošti progamas, o choristams ir šokėjoms už gražų programos atlikimą.

V. Opulskis parodė savo meno gabumus, sujungė publiką su choro dainomis: Močiutė mane barė, Saulutė tekėjo, Pasėjau linelį, Atlėk sakalėli, Sutems tamsi naktulė, Leiskit į Tėvynę.

Po programos visi galėjo išbandyti laimę gausioje loterijoje. "Lituanian" chorui ir tautinių šokių šokėjoms linkime ilgus metus ištesėti neleidžiant užgesti lietuvių kibirkštei Adelaidės lietuvių širdyse!

Elena Dainienė

MELBOURNAS

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ
FONDO SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 27 d., sekmadienį, 2 val. Melbourne Lietuvių namuose, Bendruomenės kambaryje įvyks metinis AL Fondo narių susirinkimas. Susirinkimo darbotvarkėje Fondo valdybos ataskaitiniai pranešimai, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai ir kiti Fondo veiklą liečiantieji klausimai. Fondo nariams jau yra pasiūsta susirinkimo darbotvarkė, 1986-87 m. pinigine Fondo apyskaita ir įgaliojimo forma. Negalintieji susirinkime dalyvauti, kviečiami įgaluoti kitą Fondo narį sau atstovauti. Neturintieji pažįstamų adresų, įgaliojimus gali siųsti oficialiuoju Fondo adresu: AL Fondas, PO Box 11, North Melbourne 3051. Kartu su įgaliojimu Fondo narys gali atsiųsti savo pasiūlymus bei pageidavimus. Susirinkime dalyvauti kviečiami ir svečiai.

J. Meiliūnas
AL Fondo sekretorius

PERTHAS

Juodojo Kaspino dieną minėjo Vakarų Australijos Pavergtų Tautų taryba ir Australijos Pasaulinės Laisvės Lyga rugpjūčio 22 d. nuo 10 val. ryto iki vidurdienio prie Wesley bažnyčios vyko budėjimas. Įvairių tautybių atstovai juodais gedulo kaspinais, iškėlę plakatus, dalino praeiviams brošiūras apie gėdingą Molotovo - Ribbentropo paktą, kuriuo Pabaltijo valstybės atiteko Rusijai.

Lietuviai krepšininkai - Raimundas Marčiulionis ir Valdemaras Chomičius buvo atvykę su Sovietų krepšinio rinktine. Juos čia globojo Babarskų šeima. Rungtynėse sovietų rinktinė laimėjo 14 taškų persvara, čia lietuvis Raimundas pelnė daugiausiai taškų - 27. Rungtynės stebėjo gana daug lietuvių.

E. Petrukėnienė - Bendruomenės pirmininkė, rugpjūčio 20 d. sulaukė 80 metų amžiaus. Jai II-giausių metų ir Dievo palaimos!

Žinutės

o o o

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę, tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IZDĄ,

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai, kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu, būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc., (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Izdą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

R A S O T E T E S T A M E N T A ?

Skirkite dalį "Tėviškės Aidams!"

Mintimi šventa ten investuokite save,

Kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduos!"

SPORTAS

Lietuvių sporto klubo Varpo komanda - Viktorijos III diviziono čempionai, laimėję krepšinio finalus 72-49. Čempionai: S. Balnionis, D. Sadauskas, P. Adomavičius, E. Ragauskas, T. Zdanius, P. Steel, V. Roussiyan ir G. Brazionis. Per Tautos Šventės minėjimą juos pasveikino Melbourne Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. K. Lynikas, o sekretorė F. Savickienė jiems prisegė po gėlę.

VARPAS LAIMI PIRMENYBES

Baigiant žiemos sezoną Varpo vyrų 3-čios diviziono komanda užbaigė trečią vietą. Tai reiškia pakliuvo į pirminį ketvirtuką.

Pirmos semifinalinės rungtynės praėjo audringai. Varpiečiai tikėjosi lengvai sumušti Monash universiteto komandą ir pradėjo lengvu tempu. Priešui metimai sekėsi ir pradėjo vesti. Rungtynės baigėsi 48-44 Varpo nenaudai.

Per semifinalus leidžiama tik vienas rungtynes pralaimėti ir po to iškrenta komanda iš varžybų.

Varpiečiai šio pralošimo sukūrė susiėmę ir laimėjo prieš Weribee 46-43, prieš Monash universitetą vėl reikėjo žaisti. Čia Varpas vėl laimėjo 52-47, prieš Sunbury laimėta 49-45 ir galų gale pasiekė finalą.

Susirinko gražus būrys Varpo rėmėjų į finalines rungtynes. Jau savaitę prieš šias rungtynes tarė: jokiū būdu nepralaimėti!

Du krepšininkai nutraukė dvi dienas nuo tarnybos ir du nuo universiteto mokslų ruošti finalinėms rungtynėms.

Dienai atėjus, kapitono pažįstama sako, kad Edis nesukalbamas, sėdi susikaupęs ir nemėto sviedinį prieš rungtynes, kiti apsupti Varpo žemiau 20 ir 18 metų komandų narių, atrodo, kad net ir per linksmai šneka.

Rungtynės prasideda ir kaip šūvis trys varpiečiai veržiasi į priešininko krepšį. Praeina 4 minutės ir Varpas veda 12 prieš 1. Priešininkas prisiveja net iki 6 taškų skirtumo, bet mūsų kietumas ir greitis sustabdo australus ir po kurio laiko prasideda priešininko nuovargis. Mūsų kietumas puikiai fiziškai pasiruošę dar pagreitina žai-

dimą ir jau žiūrėk 20 taškų skirtumas! Rungtynės baigiasi ir Varpas tampa Viktorijos 3-čios diviziono čempionas.

Varpas 72 - Sunbury 49. Taškus sumetė Saulius Balnionis 19, Dovydas Sadauskas 16, Povilas Adomavičius 12, Edis Ragauskas 8, Tomas Zdanius 7, Povilas Steel 6, Vadim Rossyian 2, Gintas Brazionis 2.

Vyksta oficialus įteikimas taurių ir taip pat atskira taurė duodama geriausiai žaidėjui. Taurė atitenka Sauliui Balnioniui. Taip pat Varpas prašomas dalyvauti pereinamos taurės įteikimo šventėse, kuriose dalyvaus parlamentari ir Viktorijos daugiausia pasižymėję sporte asmenys. Tai garbė Varpui ir per jį visai lietuvių bendruomenei!

V.K.K.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELES

ADELAIDE 5EB1 - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmadienį 11 val. ryto, pirmadienį 6.30 val. p.p

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad. - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS
Penktadieniais - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniais - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmadieniais - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad. ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmadieniais - - - - - nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. SVEDIŠKAS STALAS - SMORGASBORD

Kaina \$ 4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.